

Karel Křivanec

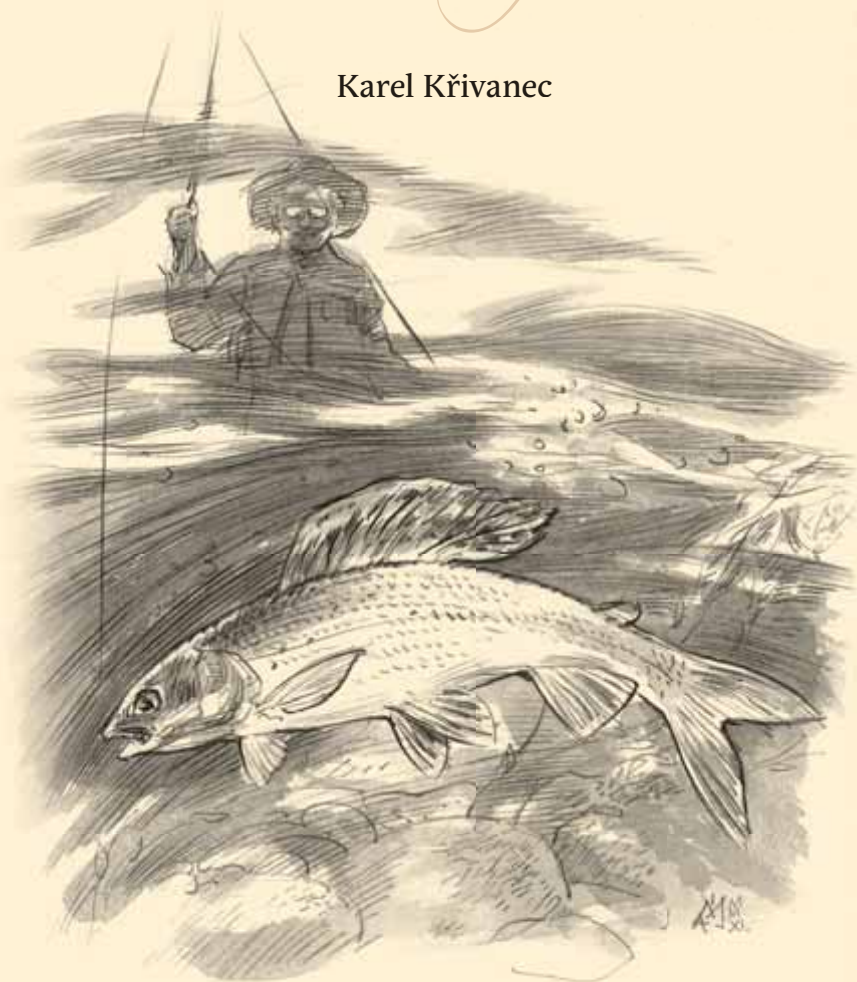
Doberšské
LIPANĚNÍ

Doberské lipanění

DOBERSKÉ LIPANĚNÍ

Karel Křivanec

Lenora

Teplá Vltava

Železniční přejezd

Olšinka

Řásná Vltava

Rechle

Malá niva

Velká niva

Soumarský mošt

Stögrova Huť

Jedlový potok

Žlebský potok

Dobrá

Lávka u Dobré

Volary

Transformátor

Stodola

Březinka

Šulců louky

Stožecká Hora

Žel. zastávka

Volarský potok

Stožec

Mrtvý luh

Teplá Vltava

Černý Kříž

Studená Vltava

Chlum

Smolná Pec

Bylo kolem půl páté a sběr už úplně přestal, a tak jsem chtěl vyzkoušet nymfu. První náhod do hluboké tůně v zatáčce pod keřem byl spíše takový zkušební, ale přišel tak razantní záběr, že jsem byl bez koncové nymfy a po chvíli přemýšlení jsem si byl skoro jist, že to byl nějaký zapomenutý duhák. Letos tu na ně nemám štěstí, o všechny jsem na slabém vlasci přišel. Další půlhodinka nymfování mi vynesla jen jednoho lipánka, tak jsem usoudil, že to tu je dokonale zpíchané. Bylo po páté a nezbývalo, než se rozloučit.

Než jsem se vymotal od vody, došel k autu a převlékl se do civilního obleku, leželo už slunce za obzorem. Byl to krásný víkend, kterých už dneska není v roce mnoho. Zastavil jsem ještě v hospodě U Ně-

mečka, kde seděli také všichni kamarádi a i z nich vyzařovala spokojenost, zvláště když se mohli chladit pivním mokem. Němečkův maxipes loulil od hostů nějaké to sousto a asi dobře cítil, že mám v košíku uzenu šunku, kterou bez rozmyslu při snídani celou rozkrájel Kačas. Každému jsem teď nenápadně podstrčil asi dvoucentimetrový plátek masa s kouskem chleba a připadal jsem si jako Svatý Petr, který sytí své učedníky...

Poslední zvonění (2004)

Předposlední říjnový víkend mě znovu lákal na Šumavu, protože předpovědi počasí byly stále velmi optimistické. Tentokrát jsem vyjel až v sobotu ráno a nelitoval jsem. Cestou se mi otevíraly pohledy na kopcovitou zalesněnou krajinu, která se občas ještě topila v lehkém oparu ranních mlh. Po příjezdu na chalupu ve Stögrově Huti u Volar jsem chtěl posbírat na zahradě švestky ze dvou stromů, ale nebylo tam nic. Neznámí pomocníci ji stačili sklidit, stejně jako před rokem, těsně přede mnou. Nevadí, lezení po stromech už pro mne stejně není takovým koníčkem jako zamlada.

Lovím sice s koncovým průměrem vlasce 0,10mm, ale musím ho dost často natírat Fullerovou hlinkou, aby se potápěl a neplaval na hladině. Sem tam se mi podaří uváznout muškou ve větvích pobřežních stromů za mými zády a tak je stále co dělat. Údolím protahuje dost silný větřík a s jemnou šňůrou se proto nedá moc přesně házet. Po půl třetí se vylíhlo několik drobných jepiček a hned jsou tu první kolečka.

Stojím uprostřed tůňky s proudem u pravého břehu a házím do míst, kde se v hlubším místě skrývají tři lipani. Je to tak asi jen šest až osm metrů od mých holinek. Malá šedá CDC jepička chvíli tančí po hladině a už mizí v lipaní tlamce. Chvíli ještě počkám a pak zvednu prut. Ten se ohýbá a signalizuje, že zásek sedí. Ještě pár okamžiků zmítání a už je tu lipan tak kolem pětatřiceti. Opatrně ho uvolním, vysuším mušku, natřu konec vlasce hlinkou a během dvou minut se to celé opakuje.

Ještě je tam ten třetí, pomyslím si a už se na něj také chystám. Ryba stojí blízko u břehu, kde se proud různě láme a odráží a není snadné položit mušku do ideální stopy. Ta chvíli stojí na hladině u břehu bez pohybu a pak jí konec návazce rychle stáhne do proudu, což musí působit

Večerní vzpomínka **Večerní vzpomínka (2006)**

Blížil se konec června a jeho předposlední sobota se konečně vydala. Jel jsem na svou chalupu u Volar se dvěma cíli. Chtěl jsem se podívat na jarní kolo závodů druhé muškařské ligy v Lenoře a zároveň jsem musel pokosit trávu na zahradě kolem chalupy. V posledních letech jsem toto stavení silně zanedbával a využíval ho prakticky jen pro podzimní lipanové výpravy. A kromě toho to ještě byly dvě či tři povinné letní návštěvy za účelem odstranění přerostlé trávy.

I když jsem měl muškařskou výzbroj v autě, moc jsem nevěřil, že bych ji rozbalil. Po dopoledním ručním kosení jsem si pak zajel na Tep-

jsem ji hodil na další kolečko, ale opět to byl jen malý pstroužek. Takto jsem přišel o dvě další mušky, než jsem se dostal k padlému kmeni, který ležel ve vodě šikmo od břehu a za nímž se v tůňce pořád něco dělo.

Nahodil jsem ke kmeni, muška plavala v proudnici a najednou se potopila. Byla už asi celá mokrá, a tak jsem ji jen opatrně zvedl z vody a najednou jsem viděl, že šňůra se nevznesla za má záda, ale vlasec jel proti mně. A pak už byl návazec bez chrostíka. Vtom u pravého břehu opět „blafla“ ona tajemná ryba. Rychle jsem navázal svého posledního černého chrostíka a tu najednou ryba sebrala u levého břehu. Řeka totiž v těchto místech nemá víc než deset metrů.

Posadil jsem jí svou mušku do dráhy a nechal ji připlout do zorného pole zatím neznámé ryby. Razantní záběr na sebe nenechal dlouho čekat. Po záseku vyskočil tmavý pstruh dvakrát nad vodu a snažil se uniknout po vodě. Netroufl bych si v tu chvíli stoprocentně říci, o kterého pstruha se jedná a byl jsem opravdu zvědav na svůj úlovek. Můj pětkový prut Sage vyrovnával všechny pokusy ryby o únik a brzy jsem ji uviděl pod hladinou. Na místní poměry slušný duhák, s úplně dorostlými ploutvemi, bojoval svůj poslední boj. Sáhl jsem do kapsy vesty pro fotoaparát, abych si zvěčnil tyto krátké chvílky a několikrát jsem zmáčkl spoušť. A pak jsem zabil svou první letošní rybu. Měřila pětatřicet centimetrů a žaludek měla plný větších chrostíků a našel tu ještě zbytek rybky, snad to byl letošní lipánek, nebo proudník, už se to nedalo poznat.

Toho duháka mi bylo trochu líto, jednalo se totiž o krásně vybarveného mlíčáka, ale musel jsem ho zabít, protože zdivočelý duhák se vzít může. Alespoň tak jsem si to zdůvodnil. Ve skutečnosti jsem ale chvíli bojoval s touhou, dát mu svobodu, protože takových pěkných ryb tu moc není. Nakonec vyhrála touha potomka pravěkého lovce zabít svou kořist, protože neustálé pouštění ryb je přeci jen demotivující. Ať chceme či nechceme, v genech to máme ještě stále zakódované.

Začalo se stmívat a okolo mne se dělala lipaní kolečka, ale já už neměl toho správného chrostíka. Zkoušel jsem jiné podobné vzory, větší, menší, ale kromě několika malých potočáků jsem už nechytl nic. Lipaní

začali brát něco drobného, ale mé jepičky je nezajímaly, ani když jsem zeslabil vlasec na průměr 0,10 mm. Občas jen naznačili sebrání mušky, ale zásek šel do prázdna. Přišel jsem k hejnkou proudníků a několik mi jich ožušlalo mé mušky, než jsem to prohlédl.

Kolem deváté večer přestali lipani sbírat. Za zatačkou zahlaholily nějaké hlasy a proti vodě se přihnal jeden z osádky té žluté škodovky. „To to bralo, co?“, zahlaholil a přešel vodu jen pár metrů nade mnou. Nechtěl jsem si kazit krásný večer, a tak jsem předstíral, že ho nevidím. Nemyslím si, že by na mou případnou poznámkou reagoval jinak, než jak vypadal. Byl jsem rád, že mi jen trochu prosakuje voda do pravé holinky a že nejsem mokrý celý.

Poklid rychle postupujícího večera prořízlo jen houkání motoráku na přejezdu. Vlahá letní noc se ohlašovala a já věděl, že navazují poslední mušku. Na další už vidět nebudu. A pak jsem si vzpomněl, odkud ten pocit znám.

Před šesti lety jsem zde lovil s australským kolegou muškařem, který napsal několik rybářských cestopisů a neopomněl se v jednom z nich zmínit ani o onom tehdejší večeru, kdy byla hladina plná lipanů a on si tak báječně zachytil na suchou Blue Dun. Chris Hole byl už ale dva roky na pravdě boží, takže k našemu plánovanému setkání při světovém muškařském šampionátu ve Snowy Mountains už bohužel nedošlo.

Na zlomu proudu se konečně ukázal větší potočák a já se snažím dostat se mu na kobytku. Chrostík plave nad jeho stanovištěm a já čekám na záběr, který nepřichází. Poslední muška uvízla kdesi na větvi nade mnou a je konec. S myšlenkou na Chrise odcházím od vody. Budu asi muset do těch Volar jezdit častěji ...

Doberské lipanění

Doberské lipanění (2008)

Říjen na Teplé Vltavě, to je pro mne období, na které se těším celý rok a ani letos tomu nemohlo být jinak. Už koncem září mi volal Máca, že jsou na vodě koberce jepiček jako za starých časů a není snadné přemluvit nějakého lipana, i když jich kolem tebe sbírá celý houfec. Po těchto pozitivních zprávách jsem i já začal uvažovat o návštěvě oblíbených míst, kde jsem byl naposledy koncem července a i tehdy jsem si už pěkně zachytl na sucho velké lipany pod Dobrou.

Sobota 4. října

dině jepičky a bylo jich opět mnohem víc, než v předchozích chudých letech.

Asi se tak už projevila ta skutečnost, že vloni a i letos v létě bylo na vodě zřetelně méně kanoí a různých jiných plavidel, než tomu bylo v předchozích deseti až patnácti letech, plných onoho vodáckého běsnění. Pak by to bylo zásluhou určitých omezení, které prosadilo nové vedení Národního parku Šumava. Jak známo, neregulované splouvání Teplé Vltavy za minimálních letních průtoků těžce poškozuje lukušnickové porosty v řece, které svou přítomností vzdouvají vodní hladinu a mají určitě také vliv na početnost larev hmyzu ve vodě. Vzácné původní rostlinstvo by mělo být dostatečným důvodem k regulaci kanoistiky a neexistující perlorodky.

Ještě chvíli jsem pokoušel nymfy, ale viditelně to už chtělo změnu. Konečně jsem je sundal a předělal konec nástavce na sucho, tedy zeslabil koncový průměr vlákna až na 0,10 mm. Během této výměny, která mi trvala několik minut, se velká mlaskající ryba ještě několikrát projevila, avšak po mém prvním pokusu o její ulovení zmizela a už se neuká-

Po úspěchu při posledním lovu s Robem jsem neváhal a měli jsme zopakovat stejné schéma jako před šesti týdny. Když jsme se spustili do luk pod Dobrou, končilo už ono známé růžovo-fialové období a začínala třetí fáze léta, kdy byliny odkvetou a suché traviny určují barvu nivy až do konce podzimu. Počasí bylo celkem příznivé, střídalo se slunce a bílé mraky a voda v řece byla vyšší a znovu dva dny po větších deštích začala klesat. Otázkou bylo jen, jakou barvu a zátěž nymf nasadit, protože ani dnes nehrozilo suché chytání. Proto jsem měl na svém trojkovém prutu opět naviják s Janusovým francouzským návazcem, který se mi minule tak osvědčil, a na konci desítku Stroft.

Zabrodili jsme v testovacím místě do řeky a já zkusil minulou sestavu, ale nic se nedělo a řeka se zdála být prázdná. Šestnáctková černá nymfička byla příliš lehká, a tak jsem ji nahradil čtrnáctkovou s větším, tmavým tungstenem na hlavě a na přívěsu jsem ponechal malou zlatohlavou olivovou nymfu s tmavohnědým límcem. Tři metry nade mnou sebral velký lipan, kterého jsem považoval za celkem lehkou kořist, ale neuspěl jsem a po chvíli jsem se pustil kus po vodě. Ani druhý test nedopadl o nic lépe než ten první, a tak jsem se potřetí vrátil na začátek testovacího úseku. Olivovou nymfu jsem dal na konec a na přívěs malou českou nymfičku s béžově hnědým, štíhlým a krátkým tílkem a s tenkou zlatou lametkou. Druhý hod do místa, kde před dvaceti minutami sebrala ryba a už byl na prutu krásný šumavský lipan. Dal se zlákat leskem zlaté lametky, protože zrovna vysvitlo slunce. To by mohlo být mé vysvětlení této malé záhady, proč předtím odolal nabízeným nástrahám.

Zdálo se mi, že by to mohla být dobrá dvojice nymf, ve spojení s francouzským návazcem a spirálovým indikátorem. Podle mého názoru dvě nymfy pro běžné chytání zcela postačují a zvláště na menších řekách bych si jich víc na návazec asi nepřivázał. Pustil jsem se tedy za Korriem, který už vytáhl pár menších lipanů na své zlatohlavé nymfy a byl pěkný kus přede mnou. Za chvíli jsem ve známém místě oklamal na olivovku dalšího velkého lipana a když jsem přišel až k příteli, tak zrovna zdolával pěkného duháka, kterého tu posledně chytl Rob.

a zastavil jsem se až v místech, kde se vždy drželi slušní lipani. Řeka se tu přibližuje z nivy až k lesu, aby se od něj kousek níže zase do nivy vrátila. Zatím se na hladině nic nedělo, a proto jsem jsi ještě o trochu zkrátil plochý návazec, ale nějak jsem to přehnal, jak se ukázalo až později. Nyní se mi mezi keři a stromy už házelo dobře. Chtěl jsem si tu dnes vyzkoušet nové suché mušky od Slavoje Svobody. Bylo to pět druhů beznohých CDC jepic, s křídly uvázanými po straně tílka do širokého pís-mene V na háčcích číslo šestnáct.

Na konci nástavce jsem měl nylon Stroft o průměru 0,10 mm a ještě jsem ho co chvíli potíral Fullerovou půdou, to aby se konec vlasce u mušky potápěl a neplaval po hladině. Párkrát jsem cvičně nahodil do míst, kde se dali čekat větší lipani a když se nic nedělo, tak jsem prodloužil hod až ke kládě, která ležela ve vodě šikmo u protějšího břehu. Plochý nástavec krásně plachtil vzduchem a pak se pomalu snášel k vodní hladině, takže má muška dopadla na vodu o chvílku před ním. Už na druhý pokus se zvedla ryba a zásek se mi podařil. Byla to jikernačka tak asi 35 cm, která se dala nalákat na tuto o poznání větší mušku.

Stále se však na hladině nic nedělo, a proto jsem se vydal ještě o kus proti vodě. Pod starou břízou sbírala na mělké vodě ryba a nechtěla se nechat chytit na Slavojovu šedivku, a tak jsem začal měnit mušky a nakonec si lipan dal říci. Nebyl to však žádný obr, kterého na tomto památečném místě stále vidím před očima. Do mého rekordu z Teplé před dvaceti lety mu chybělo jistě více než patnáct centimetrů. Na vtoku do soustavy dvou tůňek jsem naslepo chytl s hladiny dalšího podobného a pak jsem vyšel ještě možná o třicet metrů výše a v proudu jsem stejným způsobem znovu bodoval.

Po nějakém sbírání lipanů dnes nebyla ani památka, i když nad vodou poletovalo mnoho velkých, světlých jepic, které si občas sedaly na hladinu a kladly vajíčka. Zkusil jsem přivázat něco podobného s bohatstvím šedých parašut nožek a lovil jsem naslepo v mělkém proudu pod sebou. Najednou se z pěny vynořil velký lipan a já nezaváhal. Proud mu pomáhal, a tak byl souboj s pěkným mlíčákem o chvílku delší. Jezdil zprava doleva, vyskakoval nad vodu a velká hřbetní ploutev mu vlála ko-

Najednou se začalo rychle šerit a já nemohl najít v kapse vesty dvanáctkový silon a stále se mi pod prsty pletla jen desítka. Tak se nedá nic dělat, dáme tam tedy tu desítku a už jsem se chystal jí svázat se čtrnáctkou na konci hotového forpasu. Mladému chlapci by se to povedlo hned, ale prsty mladého důchodce nechtěly poslouchat a oči už také vypovídaly v tom šeru poslušnost. Tiše jsem zuřil a znovu a znovu opakoval důvěrně známý postup a znovu a znovu jsem se musel vracet do bodu nula. Jak dlouho to trvalo nevím, ale mně to připadalo jako věčnost.

Jedinou útěchu jsem měl v tom, že ryba před kamenem pravidelně sbírala a nepřestala ani ve chvíli, kdy jsem měl konečně hotový ten proklatý uzel. Teď tedy přišla na řadu konečně otázka, kterou mušku navázat. Bylo už hodně šero a já vlastně ani nevěděl, co ta ryba právě žere.

Malou jepičku se mi v té tmě už navázat nepodaří a tak jsem vyvolil z boxu srstového chrostíka na čtrnáctce háčku, ten má přece jen větší očko. Silon se mi podařilo provléci možná na třetí pokus a uzel asi také tak rychle.

Zabrodil jsem si dva kroky do vody, pomalu rozkmital prut, naměřil vzdálenost a položil svou mušku opatrně na hladinu. Neuplavala ani půl metru, když jí má ryba s důvěrou vsrkla. Jemně zaseknu

a nad vodu se vyhoupl pěkný pstruh. Zdolávám ho velmi opatrně a snažím se ho nějak uklidnit, ale pstruhovi se to nelíbí a vyráží proti vodě. Když se mi ho podařilo zastavit, tak se pustil směrem po proudu a zamíří si to rovnou mezi mé holinky. Zkusil ještě několik jiných fint a pak už byl můj. To je ten pstruh, pro kterého jsem dneska přišel, a proto ho teď musím zabít! Cítím se jako pán tvorstva a dokonávám dílo zkázy.

Hladina řeky se najednou otvírá a z vody vyletují stovky malých chrostíků. Ti z mého okolí pak bez milosti políčkují můj bledý obličej a trestají mne za předešlý zločin. Pod kamenem sbírá další ryba, jen ta kolečka jsou mnohem jemnější. Za nepřetržité kanonády vyletujících chrostíků jí nabízím svou mušku, ale ona na mého chrostíka nereaguje. Bude to asi lipan, který se pase na drobných jepičkách a kvůli němu tu dneska přece nejsem. Vylézám z vody a rojení chrostíků náhle přestává,

V úterý 5. října jsem se po třítydenní odmlce vypravil na Teplou Vltavu pod Dobrou. Bylo zataženo, foukal slabý vítr a chvílemi spadla i nějaká ta dešťová kapka. Na mém zkušebním úseku se už cvičili dva rybáři a tak jsem musel jít ostrícovými poli přes Šulců louku o kus níž až k tůni s trsem suchých stromů na pravém břehu. Voda byla stále velmi nízká a velmi čistá. Hodinky mi prozradily, že už je po jedné odpoledne, a tak jsem nejdřív asi dvacet minut nymfoval, než jsem uviděl první sebrání.

Protože mi dnes nymfa nepřinesla nic, tak jsem vyměnil navijáky a nasadil jeden malý s dvojkovou šňůrou a začal chytat na sucho. Pod proudem u pravého břehu se několikrát udělalo pěkné kolečko a já na něj hned hodil olivové brčko na dvacítce háčku. Velký lipan se dal snadno přemluvit, ale měl jsem ho ve své moci jen docela krátce. Po několika vteřinách tvrdého odporu se mi vykroutil z háčku. Pak jsem chytl jednoho prostředního lipana na stejně malé černé brčko a dlouho jsem bezvysledně zkoušel pěknou rybu, která sbírala u levého břehu naproti suchým olším.

Kolem druhé se začaly projevovat krásné ryby v hluboké tůni pod souškami. Byla to velká kola a několikrát se ukázal i celý lipan na hladině.

Černé brčko jim neříkalo nic, ale nakonec jsem na to přišel. Chtěli olivové brčko ve velikosti 20 a desítkový tipet ze Stroftu se musel potopit pod hladinu. Nejlepší bylo poloutopené a poničené brčko. Během čtvrt hodinky jsem chytl dvě čtyřicítky a další dvě o kousek menší ryby. Ten velký lipan, který se několikrát ukázal při sbírání jepiček na hladině, měl poškozenou ocasní ploutev, u které mu chyběla skoro celá spodní část. Chytl jsem je

všechny včetně toho, který mi předtím tak dlouho vzdoroval, jen jsem musel přebrodit pod něj k levému břehu a pak si už dal říct.

Mé rybářské sebevědomí stouplo až do deštivého nebe a já se nyní soustředil na lipana, který imitoval skupinku sbírajících ryb v mělké vodě před výtokem říčky z tůně. Zpočátku to vypadalo jako jednoduchá záležitost, ale to jsem se škaredě splet. Teď jsem si připadal jako začínající krotitel, kterého jeho zvěř nechce vůbec poslechnout. Vyzkoušel

příseknutím a byl tam! Obě malá brčka byla znovu skvělá a opět mi fungovala až do konce lovu, protože posledního lipana 35 cm jsem chytl ještě ve tři čtvrtě na pět. Bylo však nezbytně nutné odmastit konec nástavce a provést hod tak, aby se jeho špička položila ve vlnovce nebo třeba i obkroužila mušku a potopila se.

Přespal jsem na chalupě ve Stögrově Huti a ráno jsem dokončoval opravy střechy na staré stodole. Přes noc bylo teplo a v deset hodin znovu vysvitlo sluníčko, takže v poledne bylo až kolem deseti stupňů Celsia. Dokončení opravy střechy se dost protáhlo a já měl možná tak necelé dvě hodinky pro vlastní rybolov. Nebylo co řešit. Zamířil jsem znovu do stejných míst v lese nad Soumarákem, kde jsem končil včera. Zůstal tam ještě jeden malý úsek, kam jsem se kvůli těm dvěma rybářům nedostal.

Na místo jsem dorazil až ve čtvrt na čtyři a nemýlil jsem se. Ryby sbíraly a bylo jich hned několik. Prvního lipana jsem chytl ve stejném místě, jako včera a jaké bylo mé překvapení, když měl stejnou světlou kresbu na hlavě. Měřil také kolem 35 cm a byla to nepochybně má

Tiché rekviem za starou jablon (2010)

Ve středu 17. listopadu navečer jsem konečně dopsal poslední kapitolu této knížky a v tu chvíli jsem byl přesvědčen, že už k ní nemusím přidat ani řádku. Ve čtvrtek den poté jsem se ještě rozhodl, že vykonám poslední letošní výpravu za lipany na Teplou Vltavu. Mělo to být něco jako ukončení sezóny a malá odměna za dokončení díla.

Na Stögrovu Huť jsem přijel až krátce po poledni, vypustil jsem vodu z potrubí, vybral z pastiček myšice a pozavíral okenice. Tím byla příprava domu na zimní pauzu ukončena a já se mohl vypravit na rozloučení s řekou. Do auta jsem si však ještě vzal malou pilku a zahradnické nůžky, protože jsem konečně chtěl splnit ještě jeden malý dluh.

Doberské lipanění

DOBERSKÉ LIPANĚNÍ

Úvod	5
Jak to všechno začalo	9
Tři vycházky s jepičkami	14
Krátká historie jedné tůňky	20
Seznámení po roce	27
Černá zmije	33
Krátký výlet	43
Pánská jízda	48
Poslední zvonění	59
Konec sezóny na Teplé Vltavě	69
Večerní vzpomínka	75
Smutný pstruh	79
Mokrý nadělení	84
Doberské lipanění	90
S letní nymfou na Teplé Vltavě	108
Nymfování za polovinou léta	118
Horké září plné housenek	124
Dlouhý podzim na Teplé Vltavě	130
Chvála brček	144
Tiché rekviem za starou jabloň	157

ISBN 978-80-904554-6-7

9 788090 455467